

Ks. Piotr Jamiół MS

PAT Kraków

CHARYZMAT POJEDNANIA W ZGROMADZENIU MISJONARZY MATKI BOŻEJ Z LA SALETTE – PERSPEKTYWA HISTORYCZNA

7

WSTĘP

Podjmując problematykę charyzmatu pojednania w Zgromadzeniu Misjonarzy Matki Bożej z La Salette celowym wydaje się najpierw określić, czym jest charyzmat w Kościele. Termin „charyzmat” pochodzi od greckiego wyrazu *charisma*, wywodzącego się od *charis*, to znaczy „łaska”. Przyrostek dodany do rdzenia *charis*, tworzy wyraz oznaczający zasadniczo „dzieło łaski” lub „dar łaski”. Charyzmat to „dar nadprzyrodzony, którego Chrystus uwielbiony udziela wiernym przez Ducha Świętego w celu wypełnienia określonej służby we wspólnocie Ludu Bożego; jako dar zwyczajny, powszechny i różnorodny stanowi określenie łaski Bożej”¹. Jest on darem Ducha Świętego danym wspólnocie Kościoła na drodze do domu Ojca. Takim bogactwem i darem dla budowania całej wspólnoty wierzących stał się saletyński charyzmat pojednania.

1 L. Stachowiak, *Charyzmaty*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 3, Lublin 1979, kol. 92.

Jakie były okoliczności powstania saletynów i kim byli założyciele tego zgromadzenia? Kto inspirował charyzmat tego instytutu? Jaką rolę spełniał charyzmat pojednania w codziennym życiu zakonników? I wreszcie: Czy charyzmat pojednania jest nadal obecny w tej wspólnotce? Co oznacza być saletynem w XXI wieku i gdzie powinni oni szukać swojej zakonnej tożsamości? Na te i inne zagadnienia spróbujemy dać odpowiedź w niniejszym artykule.

Charyzmat saletyński to specyficzna tożsamość – kim jesteśmy, jakie zadanie wyznaczył nam Duch Święty, jakim powołaniem nas obdarzył w Kościele? Na te pytania odpowiada owo słowo „charyzmat”, określające tożsamość naszego powołania, naszego życia zakonnego. Charyzmat jest widoczny w naszych Konstytucjach i Regułach, naszych tradycjach i historii. Jego korzenie wyrastają z faktu objawienia Matki Bożej w La Salette. Nasz charyzmat niejako pulsuje w rytm bicia serca pierwszych misjonarzy i ich następców, którzy tworzyli i tworzą wielką rodzinę Misjonarzy Matki Bożej z La Salette. Charyzmat to życie, a życie trudno zdefiniować, zamknąć w definicji. Pisać o charyzmacie to dzielić się jego wcielaniem w życiu poszczególnych saletynów, to opisać, jak on pulsuje w naszych sercach, byśmy mogli stawać się wciąż narzędziami Ducha Świętego. By dobrze zrozumieć charyzmat saletyński trzeba by było prześledzić całą historię zgromadzenia, jego współpracę z łaską Bożą i zaproszeniem, jakie kieruje do młodych serc od czasów objawienia aż do dziś: „A więc, moje dzieci, ogłoście to całemu mojemu ludowi!”

Całość refleksji nad charyzmatem pojednania zostanie ujęta w czterech punktach. Najpierw pragnę omówić wydarzenie w La Salette, które jest źródłem saletyńskiego charyzmatu, następnie zostanie zaprezentowana droga tego charyzmatu od tytułu *Pojednawczymi grzeszników* do pojednania. Potem ukażemy sam charyzmat pojednania i jego rozwój, na samym zaś końcu przybliżymy treść saletyńskiego charyzmatu. Ze względu na przyjętą przez autora metodologię zagadnienie to będzie przedstawione głównie poprzez przybliżenie faktów historycznych i normatywnych, dotyczących funkcjonowania tego zgromadzenia. Głębsza analiza i refleksja teologiczna nad charyzmatem saletyńskim wymaga oddzielnego opracowania, albowiem nie jest ona głównym postulatem niniejszego

artykułu. Jednakże pewne elementy teologiczne będą obecne także w przedstawionych poniżej rozważaniach, ponieważ należą do natury samego charyzmatu, jako bezinteresownego daru Bożego. Nieuwzględnienie tego zagadnienia przyniosłoby z pewnością dużą stratę w komplementarności całego opracowania. Odnosi się to głównie do duchowości oraz źródeł życia wspólnoty saletyńskiej.

1. WYDARZENIE W LA SALETTE ŹRÓDŁEM SALETYŃSKIEGO CHARYZMATU POJEDNANIA.

Charyzmat Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette sięga swoimi początkami do wydarzenia w La Salette i opiera się na jego interpretacji². Nie wiąże się z jakąś osobą, ani też z jednym doświadczeniem duchowym (na przykład duchowość franciszkańska ze św. Franciszkiem z Asyżu, dominikańska ze św. Dominikiem, czy jezuitów ze św. Ignacym Loyolą). Z tego też względu przybiera on charakter dynamiczny. Jest owocem – nie mówiąc o objawieniu w La Salette samym w sobie – interpretacji różnych zdarzeń partykularnych, a przede wszystkim dogłębnym odniesieniem się do tego, co wydarzyło się 19 września 1846 r. (opinie biskupów z Grenoble, stanowiska pierwszych misjonarzy diecezjalnych obsługujących sanktuarium w La Salette, doświadczenie pierwszej grupy saletynów, rozwój życia kościelnego i społecznego). Ten dynamiczny rozwój pojmowania objawienia w La Salette i jego specyficznej drogi duchowej uformował prawdziwy i typowy charyzmat saletyński.

Kościół określił charyzmat Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette słowem pojednanie. Pojednanie to łaska, która, niby złota nić, od samego początku obecna jest w dziedzictwie tego zgromadzenia. Ono określa miejsce saletynów w Kościele i najgłębszy sens jego duchowości. Taka była pierwsza intuicja Ludu Bożego odnośnie do tajemnicy La Salet-

2 E. Barrette, *A Search into the Originis and Evolution of the Charism of the Missionaries of Our Lady of La Salette*, Rome 1975; A. Avitabile, G. M. Roggio, *La Salette. Znaczenie i aktualność*, tł. Z. Ziółkowski, Warszawa 1998, s. 147-164.

te, takie jest też rozeznanie Kościoła względem zgromadzenia saletyńskiego, zapisane w dziełach, modlitwach, refleksji i aktach prawnych³.

Już samo powstanie zgromadzenia saletynów jest faktem wyjątkowym i ma charakter potrójny: ma swe źródło w prywatnym objawieniu Matki Bożej w La Salette, opiera się na orzeczeniu i decyzji biskupa Grenoble Philiberta de Bruillard i wyrasta z miłości tych, którzy żyli i posługiwali na miejscu objawienia w La Salette. Za wydarzenie źródłowe fundacji saletynów przyjmujemy objawienie i orędzie Matki Bożej w dniu 19 września 1846 r. w La Salette⁴, położonym w łańcuchu Alp francuskich, w diecezji Grenoble. Maryja, która jako *Piękna Pani*⁵, ukazała się dwojgu biednym dzieciom pochodzącym z Corps: 11-letniemu Maksyminowi Giraud⁶ i 15-letniej Melanii

3 A. Zagórski, *Pojednanie jako charyzmat Misjonarzy Matki Bożej z La Salette*, w: www.saletyni.pl/index.php.sal=materiały@phtml=charyzmat.html (dostępne 11. 06. 2007 r.).

4 Miejsce objawienia La Salette znajduje się na granicy pomiędzy departamentami Isere i Wysokich Alp, na zboczach górskiego masywu Pelvoux, które położone jest na wysokości 1800 m n.p.m., na płaskowzgórzu o nazwie Sous-les-Baisses. Należy do wioski La Salette. Gmina La Salette – Fallavaux składa się z 12 przysiółków, a w 1846 r. liczyła 734 mieszkańców. Wg spisu z 1975 r. liczba mieszkańców wioski La Salette wynosiła 79 osób. Z wioski prowadziła tam wówczas droga dostępna tylko dla mułów. Sama wioska leży na terenie dekanatu Corps – miasteczka oddalonego o 15 km, do którego wiodła jedyna droga (w 1846 r. liczyło 1451 mieszkańców). Do Grenoble, siedziby diecezji, jest ok. 80 km. Por. P. Jamioł, *Historyczno - geograficzne tło objawienia w La Salette*, Kraków 1990, s. 3; J. Stern, *La Salette documents authentiques: dossier chronologique integral*, La Salette 1980, t. 1, s. 2-15; V. Hostachy, *Les Missionnaires de La Salette*, Paris 1930, s. 7 n; Tenże, *Histoire séculaire de La Salette*, Grenoble 1946, s. 373-376.

5 Tak ją nazwały dzieci Melania i Maksymin - świadkowie objawienia.

6 Maksymin Giraud (1835-1875), ur. 27 sierpnia 1835 r. w Corps, syn Germana i Anny Marii Templier. Ojciec jego pochodził z Trieves i pracował w Corps jako kołodziej. Był dwa razy żonaty. Z pierwszego małżeństwa z Anną Marią Templier miał czworo dzieci. Tylko dwoje z nich osiągnęło wiek dojrzały: Angelika (ur. w 1829 r.) i Maksymin. Matka ich umarła na początku 1837 r. Obarczony dwojgiem małych dzieci Giraud ożenił się ponownie, w kwietniu tego samego roku, z Marią Court, która dała mu dwoje dzieci. Pierwsze urodziło się martwe, drugie zaś umarło w 9 roku życia. Maria Court zmarła 24 stycznia 1848 r. Do 11 roku życia Maksymin nie chodził do szkoły i nie potrafił czytać ani pisać. Nie miał też prawie żadnej wiedzy religijnej. Po pobycie w Małym Seminarium La Cote-St. Andre i nieudanych próbach kontynuowania

Calvat⁷, przekazując im swoje orędzie, płakała przez cały czas widzenia. Była ubrana jak miejscowe kobiety, jednak w majestacie królewskim i przyobleczona paschalną tajemnicą Chrystusa. Postać jej była zanurzona w ognistej kuli, jakby w ogniu Ducha Świętego – w świetle, które promieniowało od krucyfiksu! Na spoczywającym na piersiach krzyżu z obcęgami i młotkiem, dzieci widziały Chrystusa cierpiącego, a zarazem zmartwychwstałego i chwalebego. Od samego początku w świadectwie⁸ Maksymina i Mela-

studiów, Maksymin na próżno próbował swoich sił w celu zdobycia jakiegoś zawodu. W końcu powrócił do swojego rodzinnego Corps, gdzie zmarł bardzo pobożnie, 1 marca 1875 r., w wieku 40 lat. Ciało jego spoczywa na cmentarzu w Corps, a jego serce w bazylice Matki Bożej w La Salette. Zob. J. Stern, *Makymin i Melania. Pasterze z La Salette*, Kraków 1993; M. Caterini, *La Salette. La Madre che piange*, Torino 1981, s. 363; P. Jamioł, *Saletyni w Polsce*, Kraków 2004, s. 17.

- 7 Melania Mathieu Calvat (1831-1904), ur. w Corps 7 listopada 1831 r., córka Piotra Calvat i Julii Barnaud. Ojciec jej, z zawodu tracz, ożenił się w 1825 r. z Julią Barnaud i miał z nią dziesięcioro dzieci. Ślub kościelny wzięli dopiero w roku 1834. Melania już jako ośmioletnia dziewczynka pracowała w roli pasterki w okolicznych gospodarstwach, spędzając w domu rodzinnym tylko miesiące zimowe. W roku objawienia przebywała od wiosny do końca listopada w Ablandins u Jana Baptysty Pra. Podobnie jak Maksymin, nie umiała ani pisać, ani czytać, nie chodziła nigdy do szkoły i nie otrzymała prawie żadnego wykształcenia religijnego. W grudniu 1846 r. przyjęto ją do szkoły prowadzonej przez Siostry Opatrzności w Corps. Przebywała tam jako pensjonarka do 1850 r. Następnie w postulacie u tych samych sióstr Corenc k. Grenoble. Po dwóch latach pobytu nie została dopuszczona do złożenia ślubów. W 1854 r. wstąpiła do Karmelu w Darlington (Anglia). Tam złożyła śluby zakonne 24 lutego 1856 r. Na skutek problemów rodzinnych, rodzice byli ze sobą skłóceni i rozeszli się, Melania załamała się. Dlatego 24 września 1860 r. opuściła Darlington, udając się do Marsylii, gdzie przebywała jej matka. W latach 1867-1884 przebywała pod opieką biskupa Petagni w Castellamare (Włochy), prowadząc życie samotne. W 1884 r. powróciła do Francji do swojej matki w Cannes i Cannet w Alpach Nadmorskich. Po śmierci matki (1 grudnia 1889 r.) Melania przeniosła się do Marsylii. Przez cały ten okres usiłowała zrealizować projekt fundacji zakonu w Chalons-sur-Saone w diecezji Autun. Od 1892 r. zamieszkała we Włoszech, gdzie spędziła ostatnie lata swego życia, życia niespokojnego, ale przykładnego. Zmarła w nocy z 14 na 15 grudnia 1904 r. w Altamura (w prowincja Bari) w wieku 73 lat. Zob. J. Stern, *Makymin...*, s. 15-24; M. Caterini, *La Salette...*, 1981, s. 364-365; P. Jamioł, *Saletyni...*, s. 17-18.
- 8 Najpierw wieczorem, w dniu objawienia, Melania zdała relację z objawienia *Pięknej Pani* w domu gospodarza Jana Baptysty Pra całej jego rodzinie w Ablandins – przysiółku wioski La Salette. Na drugi dzień wieczorem spisano tę relację w obec-

nii, zanim jeszcze biskup z Grenoble wydał orzeczenie, wierny lud chrześcijański rozpoznał w *Pięknej Pani* Matkę Bożą *Pojednawczynię grzeszników*, i tłumnie spieszył na miejsce objawienia, aby wsłuchując się w Jej orędzie, doświadczyć łaski nawrócenia i pojednania. Pielgrzymi przybywali, aby obok wyschniętego źródła, które na nowo wytrysnęło wodą, odnajdywać w La Salette żywą wodę Ewangelii, zbyt często zapominaanej. Słowa Maryi są wiernym echem wymagań miłości, którą Bóg Ojciec objawia w Chrystusie Ukrzyżowanym i Zmartwychwstałym.

Treścią orędzia z La Salette było wezwanie ludzi do nawrócenia i pokuty oraz pojednania z Bogiem; zapowiedź kar Bożych dla grzeszników i obietnica obfitych łask w wypadku nawrócenia⁹. *Piękna Pani* wykorzystała w swojej mowie wydarzenia dotyczące życia mieszkańców tej górskiej krainy. Trzeba powiedzieć, że sytuacja rodzin zamieszkujących okolice wioski La Salette oraz miasteczka Corps była bardzo ciężka. Ludzie żyli w niedostatku i zmagali się z wielkimi trudnościami, które jeszcze powiększały klęski nieurodzajów. Sytuacja ta wpłynęła także na ich życie moralne i religijne. Dlatego *Piękna Pani* w przekazanym orędziu napiętnowała niewypełnienie obowiązku uczestnictwa w coniedzielnej Eucharystii, naruszenie świątecznego odpoczynku, zaniedbanie codziennej modlitwy, a także wypomniała wypowiedane bluźnierstwa i przekleństwa oraz niezachowanie nakazanych postów¹⁰. W dalszej części swego orę-

ności trzech świadków: gospodarzy Jeana Baptiste«a Pra i Pierre«a Selme oraz ich sąsiada Jeana Moussier pod dyktando Melanii. Dzięki nim, powstał pierwszy na piśmie dokument o wydarzeniu w La Salette. Jest nim zapis mowy Matki Bożej skierowanej do dzieci 19 września 1846 r. na górze La Salette. Dokument ten nosi datę 20 września 1846 r. i zawiera podpisy wszystkich trzech gospodarzy. Zob. *Lettre dictée par la Sainte Vierge à deux enfants sur la montagne de La Salette-Falavaux*, w: J. Stern, *La Salette documents authentiques*, La Salette 1980, t. 1, s. 47-48.

- 9 J. Jaouen, *La Salette dar Chrystusa dla Kościoła*, Kraków 1989, s. 10-13; P. Jamioł, *Dzieje sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu w latach 1910-1996*, Kraków 2002, s. 689-690.
- 10 Por. P. Jamioł, *Dzieje kultu Matki Bożej Saletyńskiej w dębowieckim sanktuarium*, Kraków 1996, s. 32.

dzia zapowiadała wielki głód, klęski nieurodzajów, śmierć małych dzieci na rękach bezsilnych matek¹¹.

Maryja w La Salette nie prosiła o wybudowanie kościoła czy o nowe nabożeństwo ku Jej czci, ani o założenie wspólnoty misjonarzy. Prosiła o jedną rzecz, żeby jej orędzie, wzywające ludzi do nawrócenia i pojednania z Bogiem, było znane jej całemu ludowi. I tak się stało! Już tego samego wieczoru (19 września 1846 r.), orędzie Matki Bożej przekazane we łzach na alpejskim pustkowiu, rozpoczęło swoją wędrówkę w małej wiosce La Salette. A później zaczęło coraz bardziej promieniować na najbliższe okolice, następnie na diecezję Grenoble, Francję, Europę i cały świat.

Rosnącej popularności nabożeństwa do Matki Bożej z La Salette towarzyszyło niezwykle dokładne badanie kanoniczne prawdziwości samego objawienia¹². Prawdopodobnie żadne z dotychczasowych objawień prywatnych nie było tak zbadane, zarówno przez władze cywilne, jak i kościelne. Po pięciu latach Philibert de Bruillard, biskup Grenoble, potwierdził prawdziwość objawienia w bardzo długim dokumencie z 19 września 1851 r.: „Osądzamy, że objawienie Błogosławionej Dziewicy dwojgu pastuszkom, 19 września 1846 r., na górze w Alpach, w parafii La Salette wykazuje wszystkie znaki prawdy, i że wierni mają podstawy w nie wierzyć jako w niewątpliwe i pewne”¹³.

11 Zgodnie ze statystykami tego czasu, wysokie ceny żywności spowodowały w 1854 r. 71 tysięcy wypadków śmierci, w 1855 r. więcej niż 89 tysięcy, a w 1856 r. ponad 100 tysięcy. Liczbę ofiar głodu w Europie oceniono na około miliona osób. Zanim jednak nastąpił zapowiadany przez Matkę Bożą głód, kanton Corps opłakiwał śmierć 73 dzieci poniżej siedmiu lat, zmarłych w ciągu tylko jednego 1847 roku, chociaż w inne lata średnia śmiertelność osiągała dwanaścioro lub trzynaścioro dzieci. Choroba ta nosiła znamiona cholery dziecięcej. W 1854 r. w całej Francji zmarło ponad 50 tysięcy osób, z czego połowę stanowiły dzieci. Zob. Ch. de Salmiech, *Piękna Pani. Historia Matki Bożej płaczącej na górze La Salette we Francji*, tł. ks. T. Ptak MS, Kraków 1973, s. 23.

12 L. Carlier, *Historie de l'Apparition de la Mere de Dieu sur la Montagne de La Salette*, Paris 1914, s. 28-48, 104-173, 255-420; V. Hostachy, *Histoire...*, s. 33-53; L. Basete, *Le Fait de La Salette*, Paris 1955.

13 L. Carlier, *Historie...*, s. 289-296.

W tym wydarzeniu znajduje swoje źródło charyzmat Misjonarzy Matki Bożej z La Salette i z niego czerpią oni natchnienie do życia zakonnego i pasterskiego posługiwania. Tak określił charyzmat saletyński bp Philibert de Bruillard¹⁴, zwyczajowo uznawany za założyciela saletynów, chociaż w pełnym tego słowa znaczeniu nim nie jest. Wprawdzie powołał on do życia grupę misjonarzy diecezjalnych, w dniu 1 maja 1852 r., nadając im prowizoryczną regułę, a także powierzył rodzącej się wspólnocie *Kaplicę Pojednania* w Grenoble, aby z niej uczynić ośrodek nabożeństwa ku czci

-
- 14 Bp Philibert de Bruillard (1765-1860), urodził się 12 sierpnia 1765 r. w Dijon. Wyświęcony został na kapłana w 1789 r. W czasie terroru rewolucji francuskiej był w Paryżu jednym z kapelanów, którzy towarzyszyli skazanym na gilotynę. Mianowany został kanonikiem Notre Dame de Paris w 1804 r., następnie proboszczem Saint-Nicolas-du Chardonnet (1810 r.), a potem Saint Etienne-du Mont (1820 r.). Jako proboszcz rozwinął szeroką działalność duszpasterską: urządzał misje parafialne, opiekował się licznymi kolegiami i pensjonatami, odnawiał kościoły, dbał o świetność nabożeństw, otaczał opieką zakony i seminarium duchowne. 6 lipca 1826 r. został konsekrowany na biskupa diecezji Grenoble. Kierował diecezją przez 27 lat. Jego długi apostołat cechowała miłość do biednych i nieszczęśliwych, wielka pobożność i szczególne nabożeństwo do Matki Bożej. Wydał dwa katechizmy dla młodzieży, napisał ponad 180 listów pasterskich do wiernych. Dbał o karność kościelną, był miłosiernym i hojnym dla potrzebujących. Fundował bursy i dawał jałmużnę. Został odznaczony krzyżem zasługi, Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Legii Honorowej. Objawienie saletyńskie uważał za największe i najświetniejsze wydarzenie swego życia, a położenie kamienia węgielnego pod świątynię bazyliki w La Salette, za uwieńczenie swej posługi biskupiej. Drugie jego wielkie dzieło życiowe to fundacja Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette. Zapisał się trwale w pamięci diecezji przez swoje cnoty i zasługi. W lipcu 1852 r. zgłosił Stolicy Apostolskiej swoją rezygnację. Pożegnał się czule z duchowieństwem i wiernymi, udał się w dniu 6 maja 1853 r. do klasztoru Sióstr Sacre-Coeur w Montfleury k. Grenoble, gdzie do końca swego życia był przykładem pobożności i umartwienia. Jako 91-letni starzec pielgrzymował na La Salette, aby tam obchodzić 30-lecie sakry biskupiej. Zmarł 15 grudnia 1860 r. w Montfleury, mając 95 lat. Pochowany został w katedrze w Grenoble, a serce jego wyjęto (bo tak sobie życzył) i w uroczystym pochodzie złożono w bazylice w La Salette w dniu 25 maja 1861 r. Zob. V. Hostachy, *La galerie des portraits de La Salette. Troisième série: les eveques de La Salette*, Paris 1931, s. 9-134; P. Jamioł, *Saletyni...*, s. 49-55; L. Bassette, *Les orgines familiales de Monseigneur Philibert de Bruillard eveque de Grenoble de 1826 à 1853*, Grenoble 1957.

Matki Bożej z La Salette. Jest również faktem, że biskup de Bruillard zbadał i potwierdził prawdziwość objawienia, podjął decyzję o budowie sanktuarium, przejął w imieniu Kościoła odpowiedzialność za wypełnienie poleceń Matki Najświętszej, a także powierzył troskę o głoszenie orędzia grupie księży, którzy mieli nazywać się Misjonarzami Matki Bożej z La Salette i być wieczną pamiątką *miłosiernego objawienia się Maryi*¹⁵. Prawdą jest także, że bp de Bruillard pozostawił saletynom, jako osobisty wkład, nie tyle wolę stworzenia instytutu zakonnego, nie tyle napisaną przez siebie regułę czy inne pisma duchowe, ale nade wszystko głębokie przekonanie o autentyczności i wspaniałości łaski La Salette oraz sam tytuł. Poprzez tę nazwę „podarował im objawienie w La Salette jako spuściznę i wskazał im to objawienie jako charyzmat, źródło inspiracji i księgę życia”¹⁶.

Jednak z powyższych faktów okazuje się nieprawdziwym nazywać bpa Philiberta de Bruillard założycielem zgromadzenia w duchu Soboru Watykańskiego II, który patrzy na założyciela jako na źródło dla zrozumienia ducha zgromadzenia. Pewnym i bezpiecznym wydaje się tutaj stosować tytuł *kanoniczny założyciel*. Bp Philibert de Bruillard, mocą swego dokumentu z 1 maja 1852 r., położył bowiem fundament tego, co później, bez jego wyraźnych przewidywań, stało się prawdziwym zgromadzeniem zakonnym, na początku na prawie diecezjalnym, a potem papieskim (1879 r.); w ten sposób nie tylko wypełniając swoje pierwotne oczekiwania i nadzieje, ale wykraczając poza nie¹⁷.

Do specyfiki powstania Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette należy fakt, iż posiada ono – oprócz wspomnianego *kanonicznego założyciela* bpa Philiberta de Bruillard, kilku innych współzałożycieli. Są

15 Archiwum Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette w Rzymie (dalej cyt: AZSR), sygn. E-4, *Lettre pastorale et Mandement de Monseigneur l'évêque de Grenoble, qui annonce la pose de la première pierre du sanctuaire de Notre-Dame de La Salette*, Grenoble, impr. J. Baratier, 1852; Ph. de Bruillard, *Lettre pastorale et Mandement du Monseigneur ¼ évêque de Grenoble qui annonce la pose de la première pierre du sanctuaire de Notre-Dame de La Salette*, Grenoble 1.05.1852.

16 E. Barrette, *A Search...*, s. 70; A. Zagórski, *Pojednanie*, www.saletyni.pl...

17 Por. AZSR, J. O' Reilly, *Our Saletine Spirit and Apostolate*, s. 16-17 rps.

nimi pierwsi saletyni, którzy inspirowali i organizowali struktury tego zgromadzenia oraz wypracowali saletyńską *Regulę* tacy, jak: ks. Piotr Archier (1815-1899), ks. Sylwan Maria Girard (1830-1885), ks. Jan Berthier (1840-1908), ks. Józef Perrin (1836-1913) i inni. Powołanie założycieli jest z natury powołaniem do kolektywnego naśladowania Chrystusa¹⁸. Toteż, jak podają pierwsze dokumenty saletyńskie, wokół założycieli była zgromadzona grupa pierwszych uczniów, z którymi wspólnie prowadzili życie według nowych zasad. Stopniowo dołączali do nich nowi kandydaci, w wyniku czego saletyni byli zmuszeni organizować nowe fundacje¹⁹.

Podsumowując, należy stwierdzić, że początki zgromadzenia nie mają założyciela ani wyraźnego saletyńskiego charyzmatu. Kardynał Eugène-Gabriel-Gervais-Laurent Tisserant (1884-1972) – protektor Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette – tak opisał jego początki: „Instytut La Salette nie jest zrodzony z aspiracji duszy w poszukiwaniu szczególnej drogi życia ani nowej formy apostołatu. Jest zrodzony z potrzeby administracyjnej konieczności, którą Biskup z Grenoble musiał zaradzić, zapewniając duchową troskę przybywającym na La Salette”²⁰. Najważniejszym dziełem tego okresu jest złączenie wprost Instytutu Misjonarzy Matki Bożej z La Salette z objawieniem. W ten sposób objawienie w La Salette stało się prawdziwie „wydarzeniem założycielskim”, bez którego to zgromadzenie nigdy nie zostałoby powołane do istnienia. W następnych latach objawienie było inspiracją dla saletyńskiego charyzmatu, pochodzącego z medytacji nad słowami i znakami zawartymi w objawieniu. Wiąż pomiędzy zgromadzeniem i objawieniem jest absolutnie esencjalna. Tak więc ziarna zasiane przez biskupa Philiberta de Bruillard wyrosły w końcu na prawdziwą „wieczystą pamiątkę miłosiernego objawienia”²¹.

18 P. Liszka, *Charyzmatyczna moc życia zakonnego*, Wrocław 1996, s. 147.

19 AZSR, sygn. XIX-E-H-a, *Registre des Professions Communauté des Missionnaires de Notre Dame de La Salette 1858-1926*; sygn. XIX-E-H-b, *Registre du Personnel de la Congrégation 1852-1926*; L. Beaup, *Notes sur la Congrégation*, t. 1:1852-1897, t. 2:1898-1906.

20 J. Jaouen, *Les Missionnaires de N. D. de La Salette*, Paris 1953, s. 8.

21 AZSR, sygn. E-4, *Lettre pastorale et Mandement de Monseigneur l' évêque de Grenoble, qui annonce la pose de la première pierre du sanctuaire de Notre-Dame de La Salette*, Grenoble, impr. J. Baratier, 1852.

Kolejnym czynnikiem – obok objawienia w La Salette – który miał decydujący wpływ na rozwój charyzmatu saletyńskiego, to tytuł Matki Bożej z La Salette *Pojednawczymi grzeszników*. Można powiedzieć, że tytuł ten utworował drogę i pomógł saletynom odkryć ich charyzmat pojednania.

2. OD TYTUŁU *POJEDNAWCZYMI GRZESZNIKÓW* DO CHARYZMATU POJEDNANIA.

Badając historię saletyńskiego charyzmatu warto z bliska przyjrzeć się tej niezwyklej jego drodze, która wychodzi od tytułu *Pojednawczymi grzeszników* i prowadzi do charyzmatu pojednania.

Charyzmat instytutu pozostaje zawsze własnością całego Ludu Bożego²². Wpisany w doświadczenie założyciela czy też w fakt założenia instytutu, bywa jasno nazwany od samego początku przez fundatora (czy grupę fundatorów) albo bywa też formułowany opisowo, a proces poszukiwań pojęciowych może być rozciągnięty na wiele pokoleń. Zawsze jednak charyzmat zawiera jak w ziarnie obietnicę i dynamizm życia Bożego, które twórcza wierność powołanych wydobywa i wciela²³.

Zarówno nasz *założyciel kanoniczny* bp Philibert de Bruillard, jak i pierwsi saletyni od samego początku pozwolili przeniknąć się natchnieniu Bożemu, które odważnie określiło dzieło Maryi jako misję pojednania, a ją samą jako *Pojednawczynie grzeszników*. Intuicja ta była niezwykle odważna i należy w niej widzieć coś z ducha Soboru Watykańskiego II, który nie wahał się pozostać przy wielowiekowym wezwaniu Maryi jako Pośredniczki i Posłanniczki Miłosierdzia Bożego. W kontekście przymierza i pojednania w Chrystusie, na fundamencie ścisłej relacji ze „swoim Synem”, Maryja pełni swoje matczyne zadanie powszechnego pośredniczenia²⁴. La Salette jawi się jako przedziwna synteza współpracy Maryi ze Swoim Synem, Jezusem Chrystusem, jedynym Pośrednikiem i naszym Pojednaniem z Ojcem; jako lekcja na temat roli Matki Pana w ekonomii zbawienia.

22 P. Liszka, *Charyzmat życia zakonnego*, s. 140.

23 A. Zagórski, *Pojednanie*, www.saletyni.pl...

24 A. Avitabile, G. M. Roggio, *La Salette...*, 129 n.

Sama nazwa Matka Boża z La Salette *Pojednawczymi grzeszników*, zakorzeniona w spontanicznym odruchu serc nawracających się wierzących, natychmiast po objawieniu stała się najpierw wezwaniem modlitewnym w 1847 r.²⁵, a rok później, tytułem bractwa²⁶. Jego statut jako arcybractwa *Matki Bożej z La Salette Pojednawczymi grzeszników*, z prawem afiliacji innych bractw, zatwierdziła specjalnym *breve* Stolica Apostolska w dniu 7 września 1852 r., nadając mu liczne odpusty i przywileje²⁷. Od tej chwili stowarzyszenie rozszerzało się po całym świecie z wielkim powodzeniem²⁸. Obecnie dzięki rozprzestrzenieniu się Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette w świecie, bractwa Matki Bożej Saletyńskiej osłaniają ziemię siecią swej wynagradzającej modlitwy.

W tym samym roku (1848), kiedy zrodził się kult Matki Bożej z La Salette jako *Pojednawczymi grzeszników*, miała miejsce również konsekracja pierwszego sanktuarium, zbudowanego ku czci Dziewicy z La Salette, na drugim końcu Francji w Morlaix w departamencie Finistere²⁹. Wraz z nim rozpoczyna się nowa forma kultu: wznoszenie świątyń i kaplic na cześć

- 25 Ks. Ludwik Perrin (1812-1884), proboszcz w La Salette jako pierwszy nazwał Matkę Bożą z La Salette tytułem *Pojednawczymi grzeszników* i takiej nazwy używał w swoich urzędowych dokumentach.
- 26 Na wiosnę 1848 r. w parafii La Salette zrodziło się bractwo *Matki Bożej z La Salette Pojednawczymi grzeszników* i dało początek wielu innym. Założył je w dniu 1 maja 1848 r. z upoważnienia biskupa Philiberta de Bruillarda, ks. Ludwik Perrin, proboszcz La Salette, pragnąc swoją parafię przekształcić w ośrodek modlitw o nawrócenie grzeszników. On nim kierował i pozyskał dla niego pięćdziesiąt tysięcy członków jeszcze przed przybyciem misjonarzy na górę La Salette (maj 1852 r.) Warunkiem przynależności członków było: wpisanie się do księgi bractwa i odmawianie codziennie *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Maryjo* oraz wezwania *Matko Boża z La Salette Pojednawczymi grzeszników, módl się nieustannie za nami, którzy się do Ciebie uciekamy*. Był to więc początkowo ruch ludowy, mający charakter zadośćuczynienia. P. Jamioł, *Dzieje sanktuarium...*, s. 406.
- 27 Zob. E. Picard, *La Salette précis historique*, Grenoble 1946, s. 244; *Origine de L'Archiconfrérie*, „Annales”, r. 26:1890/91, z. 1, s. 7-9; *Reglement de l'archiconfrérie N.-D. Réconciliatrice de La Salette*, Grenoble 1877.
- 28 Tamże: W 1866 r. liczyło ono 280 filii, w 1870 - ponad 400, w 1879 - 551 (w tym 51 w Belgii, 39 we Włoszech, 29 w Hiszpanii).
- 29 Tamże, s. 267, 301 n.

Matki Bożej z La Salette. Sanktuarium w Morlaix było pierwszym z tych sanktuariów saletyńskich w świecie, w którym wierni czcili Maryję z La Salette *Pojednawczynię grzeszników* poprzez pielgrzymki³⁰.

Trzeba jasno podkreślić, że sercem kultu Matki Bożej Saletyńskiej *Pojednawczyni grzeszników* i najważniejszym jej sanktuarium, ze względu na istotę i doniosłość przekazanego orędzia, stał się klasztor i bazylika saletynów w La Salette. Jest to jedno z najpiękniejszych sanktuariów maryjnych świata, położone w Alpach Izeryjskich na wysokości 1800 m n.p.m., w pobliżu miasteczka Corps (diecezja Grenoble). Maryja czczona jest tutaj szczególnie jako *Pojednawczyni grzeszników*. Papież Pius IX zatwierdził nabożeństwo do Matki Bożej z La Salette pod wezwaniem *Pojednawczyni grzeszników*, które posiada charakter chrystocentyczny³¹. W dniu 21 sierp-

30 A. Garnier, *L'expansion de La Salette dans le monde (1846-1946)*, Grenoble 1946.

31 Teologiczne podstawy nabożeństwa do Matki Bożej z La Salette opracował ks. Sylvan Maria Giraud MS (1830-1885), uważany w XIX wieku za jednego z najbardziej wnikliwych przedstawicieli ówczesnej myśli teologicznej, zwłaszcza w zakresie życia duchowego. Ks. Giraud szczególnie podkreślał – w związku z nabożeństwem do Matki Bożej Saletyńskiej – w misterium maryjnym tajemnicę bolesnego macierzyństwa Bożego, z którego wynika: cierpiące uczestnictwo w dziele Jej Syna Jezusa Chrystusa, pośrednictwo – pojednanie, chwalebność, a więc mówiąc najkrócej: współcierpienie, pojednanie, chwała. W tym aspekcie odpowiedzią wiernych aktywnie włączonych w kult Maryi z La Salette winny być: żal za grzechy, pokuta, zadośćuczynienie, postawa odpowiedzi miłością na miłość. Ks. Giraud mówił o ustawicznym, ciągłym, nawracaniu się, które obejmuje całe życie człowieka w procesie dążenia do Boga przez Maryję w Chrystusie. Podkreślał, że nabożeństwo do Maryi z La Salette zawsze złączone jest z naśladowaniem Jej, by żyć pod Jej opieką i uczestniczyć w Jej świętości. Tym, w czym mamy naśladować Maryję są Jej cnoty, szczególnie zaś wiara, miłość, pokora, posłuszeństwo Duchowi Świętemu, miłość do Jezusa i zjednoczenie z Nim. Ks. Giraud ukazywał, iż Maryja z La Salette przedstawia siebie jako Tę, która jest najpełniej zjednoczona z Jezusem: Jej wola poddana jest całkowicie woli Jezusa. Kult Matki Bożej Saletyńskiej prowadzi do osiągnięcia doskonałości chrześcijańskiej, a doskonałość ta wyraża się w najściślejszym zjednoczeniu woli z wolą Chrystusa. W aspekcie negatywnym będzie to usunięcie wszelkich przywiązań: do grzechu, do stworzeń, do własnych pożądań. Od strony pozytywnej – dążność do złączenia pamięci, rozumu i woli z Chrystusem. Zob. S. Giraud, *La pratique de la dévotion à Notre Dame Réconciliatrice de La Salette*, La Salette 1863; Tenze, *De l'union a Notre Seigneur Jésus Christ dans sa vie de victime*, La Salette 1870;

nia 1879 r. dokonano uroczystej koronacji figury Matki Bożej Saletyńskiej w bazylice La Salette koronami papieskimi³², co jeszcze bardziej przyczyniło się do zdynamizowania kultu Maryi pod tym wezwaniem. Aktu koronacji dokonał delegat papieża Leona XIII, ks. kard. Jean-Hippolyte Guibert (1803-1886), arcybiskup Paryża.

W późniejszych latach nazwa *Pojednawczymi grzeszników* pojawiła się również w modlitwach obdarzonych odpustami w 1927 i 1933 r., w dekrete Świątej Kongregacji Obrzędów z 20 czerwca 1934 r., który ogłosił Maryję z La Salette główną Patronką instytutu o tej nazwie, ustanawiając Jej święto 19 września³³. A kilka lat później, w dniu 14 kwietnia 1943 r., Stolica Apostolska zezwoliła na ułożenie formularza mszalnego³⁴ i własnego Oficjum brewiarzowego ku czci Maryi z La Salette *Pojednawczyni grzeszników*³⁵. Na całym świecie w dniu 19 września – w rocznicę objawienia, Kościół modli się słowami kolekty Mszy św. z uroczystości Matki Bożej z La Salette: „Boże, Ty pojednałeś świat ze Sobą przez najdroższą Krew Twojego Syna i pod Krzyżem ustanowiłeś Jego Matkę Pojednawczynią

Tenże, *Prêtre et hostie*, Lyon 1885, t. 1-2; Tenże, *De la d'union avec Marie, mère de Dieu*, La Salette 1864; Tenże, *Mois de Marie*, Grenoble 1923.

32 V. Hostachy, *Historie...*, s. 352.

33 M. Caterini, *La Salette La Madre che piange*, s. 289.

34 AZSR, sygn. D-8c, *S. Congregatio Sacrorum Rituum. Die 19 septembris...*; *Missae Propriae Beatae Mariae Virginis a La Salette Reconciliatricis Peccatorum Patronae Praecipuae Congregationis Sollemnitatis*, Romae 25.06.1976; *Teksty liturgiczne związane z objawieniem Najśw. Maryi Panny z La Salette*, Kraków 1992; *Messe et Vespres de Notre-Dame de La Salette*, La Salette 1946; *Oedo divini officii recitandi Missaeque celebradae iuxta Calendarium Congregationis Missionarium B. M. V. A La Salette 1963-1970*, Napoli 1963-1970; Archiwum Archidiecezjalne w Przemyślu (dalej cyt. AAP), sygn. TSal, *Przywilej odprawiania Mszy św. do Matki Boskiej Saletyńskiej jako Mszy wotywniej wydany w Rzymie przez Świątą Kongregację Obrzędów*, Rzym 31.08.1945.

35 Tamże; Archiwum Prowincjalne Misjonarzy Matki Bożej z La Salette w Krakowie (dalej cyt. APSK), *Officium Proprium Beatae Mariae Virginis a La Salette Reconciliatricis Peccatorum Patronae Praecipuae Congregationis Sollemnitatis*, Romae 25.06.1976; *Liturgia godzin: Uroczystość Najśw. Maryi Panny z La Salette Pojednawczyni grzeszników*, Kraków 1991; *Die 19 Septembris Beatae Mariae Virginis a La Salette Reconciliatricis Peccatorum Patronae Praecipuae Congregationis Duplex I classis cum octava communi*, Romae 14.04.1943.

grzeszników, spraw, abyśmy za macierzyńskim wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny otrzymali odpuszczenie naszych grzechów”³⁶. Prymas Polski, Stefan kardynał Wyszyński, zatwierdził formularz Mszy św. o Matce Bożej Saletyńskiej *Pojednawczymi grzeszników* w dniu 8 października 1977 r.

Stolica Święta, gdy podejmowała temat Maryi z La Salette, zawsze wybierała ten aspekt tajemnicy Matki Pana. Tytuł ten znajduje się również w liście papieża Piusa XII do generała saletynów, ks. Etienne Cruveiller, z okazji setnej rocznicy objawienia. Udzielając z tej okazji apostołskiego błogosławieństwa, Ojciec Święty wyraźnie mówił o zgromadzeniu odpowiedzialnym za sanktuarium w La Salette, jak również za promieniowanie nabożeństwa do Maryi *Pojednawczyni*³⁷. Tak samo uczynił również Sługa Boży Jan Paweł II w specjalnym liście skierowanym z okazji 150-tej rocznicy objawienia do biskupa Grenoble i do saletynów. Papież w nim szczególnie podkreślił, że pragnie „połączyć się z pielgrzymami, którzy przybywają aby czcić Matkę Pana pod tytułem *Pojednawczyni grzeszników*”³⁸.

Zgodnie ze wskazaniami Soboru Watykańskiego II i innymi przepisami Kościoła, instytut przygotował nowy tekst Konstytucji, który jednoznacznie wskazuje pojednanie jako charyzmat i nawiązuje do niego wielokrotnie³⁹. „Maryja, czczona pod wezwaniem Matki Bożej z La Salette, *Pojednawczyni grzeszników* jest Patronką Zgromadzenia”⁴⁰ i na Jej wzór „wnikamy w tajemnicę pojednania przez modlitwę rozmyślanie, studium i pracę duszpasterską”⁴¹.

Do tematu charyzmatu saletyńskiego powrócił Ojciec św. Jan Paweł II, zwracając się do bezpośrednio do członków Kapituły Generalnej w Jubi-

36 *Formularz Mszy św. na uroczystość Najśw. Maryi Panny z La Salette Pojednawczyni grzeszników*, Warszawa 1977.

37 *Ojciec św. Pius XII dla Płaczącej Matki*, „*Studia Saletyńskie*”, nr 1/2000, s. 4.

38 *List Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji Jubileuszu 150-lecia Objawienia w La Salette*, „*Studia Saletyńskie*”, nr 1/2000, s. 5.

39 A. Zagórski, *Pojednanie...*, www.saletyni.pl...

40 *Reguła życia zakonnego Misjonarzy Matki Bożej z La Salette*, Rzym 1985, p. 2 kp., s. 31.

41 Tamże, p. 1 kp., s. 31.

leuszowym Roku Odkupienia 2000. Ponieważ miało to miejsce w kontekście Wielkiego Jubileuszu i nazajutrz po kanonizacji św. Faustyny, posłanniczki miłosierdzia Bożego, Papież zarysował głęboki związek charyzmatu saletyńskiego z niezwykle aktualnym przesłaniem miłosierdzia i przebaczenia⁴²: «W świetle orędzia Matki Bożej z La Salette, ważne miejsce przyznajecie posłudze pojednania. Ten rok jubileuszowy jest szczególną okazją, aby na nowo odkryć pełnię miłosierdzia Boga, który chce pojednać człowieka z Sobą i jego braćmi. Istotnie, „jako Wspólnota pojednana i sprawiąca pojednanie, Kościół nie może zapominać o tym, że u źródeł jego daru i jego posłannictwa jednania leży pełna współczującej miłości i miłosierdzia inicjatywa Boga, który jest miłością i który z miłości stworzył ludzi; stworzył ich, aby żyli w przyjaźni z Nim i w jedności z sobą”» (Reconciliatio et paenitentia, 10). „W tym duchu, gorąco życzę, aby wasza Kapituła pobudziła członków Instytutu do odnowienia świadomości, że uczestniczą oni w jednającym posłannictwie Kościoła, które jest w sercu ich powołania misyjnego, nieustannie pomagając wiernym przyjąć Boże przebaczenie, aby stać się jego świadkami pośród wszystkich narodów”⁴³.

Choć samo pojęcie „pojednanie” nie było tradycji saletyńskiej nigdy obce, jednakże należy zauważyć, że sposób i waga, jaką mu nadają dzisiaj Konstytucje oraz wypowiedzi Magisterium Kościoła, zwłaszcza papieży są nowe. Dawniejsze dokumenty zasadniczo zawierały opisowe wzmianki o pojednaniu, więcej miejsca dając idei nawracania grzeszników, ekspiacji, pomnażaniu dusz pobożnych, wynagrodzeniu itp.⁴⁴. Sam tytuł *Pojednawczyni grzeszników* używano wówczas, kiedy była mowa o nabożeństwie misjonarzy do Maryi z La Salette i zalecano, aby Ją wzywać jako Matkę Najświętszą, *Pojednawczynię grzeszników*. Jeszcze przed Soborem Watykańskim II, na Kapitulie Generalnej w 1958 r. ukazał się raport, który postulował odnowę i przepracowanie duchowości saletyńskiej wokół tytułu Maryi, *Pojednawczyni grzeszników*. Do tej samej myśli powróciła Kapituła Generalna w 1964 r., ale dopiero ogólnozakonne, międzynarodowe pismo

42 A. Zagórski, *Pojednanie...*, www.saletyni.pl...

43 AZSR, *List Jana Pawła II do Kapituły Generalnej*, maj 2000.

44 E. Barrette, *A Search...*, s. 31.

Reconciliare, wydawane od 1965 r., najbardziej przyczyniło się do zrozumienia terminu „pojednanie” i przyjęcia go dla wyrażenia charyzmatu saletyńskiego⁴⁵. Specjalna Kapituła Generalna w 1968 r. tak go określiła: «Termin „pojednanie” wydaje się najlepiej opisywać nasz charyzmat. Z ogólnego punktu widzenia, a także chrystologicznego, eklezjalnego i maryjnego, prawda o pojednaniu powinna rozjaśniać nasze dzieła apostołskie i zapewniać im owocność. Całe przesłanie objawienia Maryi nie przypomina niczego innego, jak pojednanie całego Jej ludu poprzez jedną ofiarę Jej Syna. Pojednanie, temat profetyczny i o zasięgu uniwersalnym, wzbudza entuzjazm coraz większej liczby członków naszego Zgromadzenia»⁴⁶.

Reasumując trzeba stwierdzić, że proces prowadzący do odnowy charyzmatu saletyńskiego był długi i powikłany. Chociaż był w historii zgromadzenia okres pewnego dystansu i niejasności odniesienia się do „korzeni” charyzmatu, to jednak dzięki wielu kapitułom generalnym, nauczaniu Magisterium Kościoła, a przede wszystkim nauce Soboru Watykańskiego II, udało się saletynom odkryć go na nowo jako pojednanie i nim żyć. Ale źródłem tego charyzmatu pojednania pozostało objawienie Matki Bożej w La Salette, jako inspiracja.

3. CHARYZMAT POJEDNANIA I JEGO ROZWÓJ.

Od samego początku charyzmat zgromadzenia (powołanie, duchowość i posłannictwo) związany jest z teologią objawienia w La Salette. Już w pierwszej *Regule Misjonarzy Matki Bożej z La Salette* z 1858 r. czytamy: „Misjonarze Naszej Pani z La Salette powinni uważać się za wysłanników Królowej Nieba, którym zostało powierzone zadanie rozpowszechniania i zapoznawania ludzi, bardziej swoim przykładem, niż słowami. (...) Specyfiką duchowości tej wspólnoty, zaczerpniętej ze słów i zachowania się Świętej Dziewicy w objawieniu na otoczonej czcią górze, powinien być duch modlitwy, pokuty i gorliwości apostołskiej. (...) Przede wszystkim będą oni praktykować ducha umartwienia i wyrzeczenia, wystrzegając się wszel-

45 A. Zagórski, *Pojednanie...*, www.saletyni.pl...

46 AZSR, *Specjalna Kapituła Generalna 1968*.

kiej zmysłowości, szukania i opierania się na własnej woli i na własnych poglądach. (...) Żyjąc stale w zaparciu się samych siebie, co jest przeciwśrodkiem na każdy grzech, Misjonarze Naszej Pani z La Salette będą naprawdę ofiarami ekspiacji, zdolnymi skutecznie wypraszać każdego dnia, razem z Maryją, łaskę i zmiłowanie dla biednych grzeszników⁴⁷.

Tego rodzaju nurt duchowości ofiarniczej i naprawczej znajduje najwyższy swój wyraz w *Regule Misjonarzy Matki Bożej z La Salette*, opracowanej przez ks. Sylvaina-Marie Giraud⁴⁸ na pierwszą kapitułę generalną w 1876 r., na mocy której zgromadzenie zostało zatwierdzone w roku 1879 przez Stolicę św.⁴⁹ i otrzymało prawo rozszerzania się według potrzeb Kościoła na całym świecie: „Zgromadzenie zakonników Naszej Pani z La Salet-

47 AZSR, A. Ginoulhiac, *Regles provisoires pour le Missionnaires diocesains de N. D. de La Salette*, Grenoble 1858.

48 Ks. Sylvain-Marie Giraud (1830-1885), urodził się 30 września 1830 r. w Equiles, w diecezji Aix-en-Provence. Kapłanem diecezjalnym został 17 grudnia 1853 r. Od pierwszych lat kapłańskiego życia zasłynął jako utalentowany kaznodzieja. W 1857 r. przyłączył się do grupy misjonarzy z La Salette, którzy zaczynają tworzyć wspólnotę życia zakonnego. Po odbyciu tam nowicjatu złożył śluby zakonne 2 lutego 1860 r. W latach 1865-1876 r. pełnił funkcję generała Zgromadzenia. Całe jego duszpasterstwo, wszystkie prace, ożywiał duch płynący z objawienia Najświętszej Dziewicy. W latach 1876-1885 pełnił funkcję przełożonego we Vienne (Francja). W tym okresie głosił wiele nauk rekolekcyjnych dla kapłanów i sióstr zakonnych w diecezji Grenoble, w Aix, Besancon i innych. Był założycielem zgromadzenia zakonnego: Zakonnic Matki Bożej z La Salette z Lyon. Zmarł 22 sierpnia 1885 r. w Tarascon i został pochowany na cmentarzu zakonnym w La Salette. Historyk Henri Bermond uważa ks. Giraud „za jednego z największych mistyków XIX wieku”. Ks. Giraud pozostawił po sobie wiele dzieł o tematyce życia wewnętrznego. W jego twórczości pisarskiej przejawia się idea chrystocentryzmu: Chrystus – Mistyczne Ciało i Chrystus – Ofiara. Jego teologia życia wewnętrznego uchodzi za niezachwianą i głęboką. Przykładem tego może być choćby dzieło *Kapłan i hostia* (La Salette, 1873), które ukazuje zgodność życia wewnętrznego z głoszoną doktryną. Ks. Giraud żył tą nauką, składając siebie jako ofiarę. Jego duchowość cechuje głęboki wymiar eucharystyczny i ekspiacyjny. Zob. V. Hostachy, *Le R.P. S. M. Giraud (1830-1885). Le mystique*, Grenoble 1942; J. Jaouen, *Sylvain Marie Giraud (1830-1885)*, Rome 1985; L. Carlier, *Un vrai fils de Marie. Le R. P. Giraud*, Grenoble 1922; J. Pochwat, *Misjonarz lez Maryi z La Salette*, Kraków 1998.

49 C. Novel, *Du corps des Missionnaires Diocésains à l'actuelle Congregation des Missionnaires de Notre Dame de La Salette*, Roma 1968.

te odnajduje swoje powołanie w życiu duchem objawienia Matki Bożej na górze w La Salette. (...) Duchem tym jest ofiara w pełnym znaczeniu. (...) Jest to głównie duch ekspiacji na rzecz biednych grzeszników. A wszystko w wewnętrznej więzi z naszym Panem, Jezusem Chrystusem, prawdziwą i jedyną Ofiarą Ojca, z Maryją, naszym doskonałym wzorem w Jej miłosierdnym objawieniu. Zakonnik objawienia jest drugą Maryją, ofiarą z Jezusem i ofiarą Serca Jezusa, żyjącym wspaniałomyślnym i gorącym pragnieniem urzeczywistnienia wszystkich celów Jej objawienia, na cześć Przenajświętszej Trójcy i dla zbawienia dusz. (...) Celem szczególnym Zgromadzenia jest, poza uświęceniem swoich członków, dopełnienie wielkiej misji, jaką Święta Dziewica zleciła kilkakrotnie w swoim objawieniu na świętej górze, to znaczy zapoznanie Jej ludu z Bożą nauką, jaką Ona przyniosła na ziemię⁵⁰.

Natomiast *Ogólne przepisy zwyczajowe Misjonarzy Matki Bożej z La Salette* z roku 1939 wyraźnie potwierdzają, jak charyzmat zgromadzenia związany był od samego początku z teologią objawienia w La Salette: „Misjonarze są wysłannikami i apostołami Naszej Pani z La Salette, i powinni wnikać w ducha objawienia w sposób tak głęboki, aby przekazywać je wszystkim, tak swoim przykładem, jak posługą. Ducha tego będą czerpać ze studium i medytacji nad wszystkimi szczegółami objawienia”⁵¹.

Badając historię zgromadzenia trzeba powiedzieć, że odkrywanie charyzmatu saletyńskiego dokonywało się stopniowo i w dialogu pierwszych misjonarzy z biskupami diecezji Grenoble, a później ze Stolicą Świętą. Właśnie ci pierwsi kapłani w objawieniu odkrywali wezwanie do całkowitego oddania się Bogu w życiu zakonnym i z niego czerpali natchnienia do podjęcia projektu życia ewangelicznego w duchu pojednania⁵². W dniu 2 lutego 1858 r. sześciu saletynów złożyło pierwsze śluby zakonne⁵³. Zna-

50 AZSR, S. M. Giraud, *Sommaire des Regles et Constitutions de la Congregation des Religieux de N. D. de La Salette*, Grenoble 1876; J. Stern., *Constitutions et Reglements anciens des Missionnaires de Notre-Dame de La Salette*, Rome 1968, s. 23, 25.

51 *Coutumier general de l'Institut des Missionnaires de N. D. de La Salette*, Torino 1939, rozdz. 1, art. 1, nr 1.

52 AZSR, *List ks. F. Denaz do biskupa J. M. A. Ginoulhiac z 4 sierpnia 1855 r.*

53 V. Hostachy, *Histoire...*, s. 387; Tenze, *Les Missionnaires...*, s. 49; J. Jaouen, *Les Missionnaires ...*, s. 40.

kiem zewnętrznym ich konsekracji, ubranych jak kapłani diecezjalni, był krzyż saletyński: „Dla odróżnienia, nosić oni będą jedynie specjalny krzyż Matki Bożej z La Salette, który nieustannie będzie im przypominał o celu i duchowości własnej ich powołania”⁵⁴.

Od tej chwili w centrum duchowości saletyńskiej jest krzyż saletyński z narzędziami męki Pańskiej, który miała na swojej piersi Maryja podczas objawienia⁵⁵. Krzyż ten ukazuje miłosiernego Boga Ojca, który nas pojednał ze sobą przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie Swojego Syna a Naszego Pana Jezusa Chrystusa. W objawieniu w La Salette znalazła swe odbicie nauka Kościoła o Chrystusie jako jedynym Pośredniku między Bogiem Ojcem a ludźmi, i o Maryi jako Posłanniczce Bożego Miłosierdzia. Jezus Chrystus jedna świat ze swym Ojcem przez swoją najdroższą Krew przelaną na krzyżu, a Maryja, przez swoją wstawienniczą modlitwę i łzy wylane na Kalwarii, wyprasza nam u swego Syna Jezusa Chrystusa pojednanie z Bogiem. Maryja w swoim orędziu z La Salette nie głosi samej siebie. Pełna łaski Ducha Świętego proklamuje w saletyńskim objawieniu Jezusa konającego, zmartwychwstałego i uwielbionego. W centrum Jej przepowiadania jest chwalebny krzyż. W orędziu Maryja wzywa wszystkich do nawrócenia, pokuty, pojednania i uznania Jezusa za jedyne Zbawiciela i Pana. Maryja na końcu swojego orędzia kieruje dwukrotnie nakaz do nas: „A więc moje dzieci, ogłoście to całemu mojemu ludowi!”. Ona jako pierwsza z wierzących podjęła się dzieła ewangelizacji, przypominając każdemu chrześcijaninowi ten podstawowy obowiązek, że jest posłany przez Jej Syna na cały świat, aby czynić uczniami Jezusa wszystkie narody. Orędzie z La Salette zaprasza każdego do wejścia na trudne drogi pokuty, modlitwy, pojednania, milczenia, karmienia się Słowem Bożym i do trwania z Maryją pod krzyżem. Łaska La Salette jest, więc odczytaniem na nowo powołania chrześcijanina na mocy sakramentu chrztu świętego, aby stał się – w Chrystusie Ukrzyżowanym – nowym ludem pojednanym z Bogiem. Ludem, który staje się – w towarzy-

54 AZSR, A. Ginoulhiac, *Regles provisoires pour le Missionnaires diocésains de N. D. de La Salette*, Grenoble 1858.

55 P. Jamioł, *Saletyni...*, s. 56-57.

stwie Maryi – żywym zarodkiem jedności braterskiej i miłości wzajemnej z ludźmi i z całym stworzeniem⁵⁶.

Od tej pory saletyni byli postrzegani jako odrębny instytut zakonny, najpierw na prawie diecezjalnym, a od 1879 r. na prawie papieskim. Pierwsi saletyni byli inspiratorami i organizatorami struktur tego zgromadzenia. Tworząc nowy instytut, musieli pokonać wiele przeciwności. Ich działania przechodziły twardy egzamin, długą i trudną próbę, zanim zgromadzenie zostało uznane przez Kościół z całą odpowiedzialnością jako wartościowe, wspierające i konieczne w życiu chrześcijańskiej społeczności. Duch Święty, ubogaciwszy pionierów saletyńskich nowym charyzmatem życia zakonnego, domagał się od nich, aby ten specyficzny dar skonkretyzowali w realnej wspólnotie eklezjalnej. Bowiern charyzmat ten daje moc do tworzenia życia zorganizowanego w stałe struktury. Toteż cały wysiłek pierwszej wspólnoty saletyńskiej sprowadzał się do zintegrowania charyzmatu jako daru duchowego ze strukturą instytucjonalną Kościoła i z charakterystycznym wymiarem prawnym⁵⁷.

Nowe zgromadzenie posiadało swój własny cel i charyzmat, który określony był w *Regule* z 1876 r., zaaprobowanej przez najwyższe władze kościelne, dającej saletynom własną indywidualność, wytyczającej zadania, jakie mają realizować, określającej nową duchowość i źródło partykularnej tradycji w Kościele. Ostateczne zatwierdzenie zgromadzenia w 1890 r. i jego *Konstytucji* w 1926 r. przez Stolicę Apostolską nadało tej wspólnotie i jej regułom nową głębię. Od momentu, w którym Kościół uznał Zgromadzenie Misjonarzy Matki Bożej z La Salette za swoje dzieło, Stolica Apostolska strzegła go jak swojej własności, gwarantując i przyczyniając się do jego rozwoju. Świadczą o tym kolejne dokumenty papieskie potwierdzające opiekę nad saletynami, nadające im nowe przywileje i zatwierdzając kolejne wersje *Konstytucji*⁵⁸.

Po odnowie soborowej charyzmatem zgromadzenia i jego członków jest szeroko pojęta posługa pojednania wobec Ludu Bożego, zarówno na rzecz Kościoła lokalnego, jak i Kościoła powszechnego. Ten duch pojedna-

56 Tamże.

57 C. Novel, *Du corps ...* ; J. Jaouen, *Les Missionnaires ...* ; V. Hostachy, *Les Missionnaires ...*

58 Tamże.

nia przenika odnowioną w roku 1985, w duchu Soboru Watykańskiego II, nową *Regułą życia zakonnego Misjonarzy Matki Bożej z La Salette* i wyraża charyzmat instytutu: „Misjonarze Matki Bożej z La Salette tworzą w łonie Ludu Bożego zgromadzenie zakonne i apostołskie, poświęcone posłudze pojednania. Zgromadzenie obejmuje księży i braci, złączonych tym samym powołaniem do życia zakonnego. Wszczepieni przez chrzest w Kościół, uczestniczymy w jego posłannictwie. Przez profesję ślubów publicznych ubóstwa, czystości i posłuszeństwa, poświęcamy się temu posłannictwu z nowego tytułu i zobowiązujemy się do życia we wspólnocie zakonnej, która powinna być znakiem Królestwa Niebieskiego. Poruszeni przez Ducha Świętego, który skłonił Syna Bożego, aby doświadczył naszego człowieczeństwa i umarł na krzyżu dla pojednania świata ze swym Ojcem, chcemy, w świetle objawienia Matki Bożej w La Salette, być oddanymi sługami Chrystusa i Kościoła, aby się dokonała tajemnica pojednania. Wierni swoim początkom, żywimy głęboką miłość do Maryi, Matki Chrystusa i Kościoła. Przez nasze apostołstwo naśladujemy przykład Służebnicy Pańskiej, która została ustanowiona Pojednawczynią grzeszników, osobiwie pod krzyżem. Staramy się ukazywać wartości na wskroś ewangeliczne modlitwy, pokuty i gorliwości zawarte w Orędziu Matki Bożej z La Salette, które nas wzywa do nawrócenia. Sami również usiłujemy żyć tymi wartościami, abyśmy zarówno przez świadectwo życia jak i przez słowo doprowadzili ludzi do otwarcia się na Dobrą Nowinę, której przekazywanie wszystkim ludziom jest naszym posłannictwem. Chrystus jest regułą naszego życia. Wszyscy, bracia i księża, uczestniczymy przez różne posługi i prace, do pełnienia których zostaliśmy wezwani, w posłannictwie pojednania powierzonym Zgromadzeniu przez Kościół. W odpowiedzi na Boże wezwanie i starając się wprowadzić w życie to, o co modlił się Chrystus: „aby byli jedno..., aby świat uwierzył”, zobowiązujemy się żyć razem z naszym powołaniem apostołskim do pojednania, zjednoczeni w tej samej wierze, w tej samej nadziei i ożywieni przez tego samego Ducha, tworząc jedno serce i jedną duszę w tej samej rodzinie zakonnej. Zjednoczeni przez chrzest, przez profesję rad ewangelicznych, przez nasze nabożeństwo do Maryi, Pojednawczyni grzeszników, przez posłannictwo naszego Zgromadzenia, jedynie jako wspólnota jesteśmy dla świata świadkami obecności Boga wśród nas i mocy

Ewangelii do Zgromadzenia, w jednej wspólnotcie braterskiej, ludzi wszystkich języków, ras i narodów. Krzyż saletyński jest znakiem wyróżniającym naszej wspólnoty życia i ducha i naszego apostołskiego posłannictwa⁵⁹.

Idea pojednania znajduje swój wyraz w ożywieniu ducha misyjnego, w otwarciu się członków zgromadzenia na pracę misyjną w krajach, gdzie nie jest znana Ewangelia, a także przez głoszenie misji i rekolekcji oraz duszpasterstwo zwyczajne. Daje ona również znać o sobie w dążeniu wspólnoty zakonnej do szerzenia kultu Matki Bożej Saletyńskiej przez tworzenie saletyńskich ośrodków pojednania i odnowy życia chrześcijańskiego. Saletyni prowadzeni przez własny charyzmat pojednania, realizując wezwania Ojców Soborowych do umacniania i niesienia Ewangelii na krańca świata, nadal podejmują te formy aktywności, które są elementami misyjnej działalności, między innymi: zakładają nowe placówki na terenach misyjnych i podejmują działalność duszpastersko-apostołską, oświatową, a przede wszystkim swoją obecnością i postawą są żywymi świadkami Bożej obecności na ziemi.

Można więc powiedzieć, że dobra znajomość saletyńskiej tradycji i poprawna umiejętność jej odczytania stanowią fundamentalną zasadę umożliwiającą „poznanie” saletyńskiego charyzmatu, jego przesłania, misji i miejsca we współczesnym Kościele. Obserwantom i badaczom tego zgromadzenia tradycja saletyńska umożliwia poznanie mechanizmów jego funkcjonowania i zrozumienia jego dziejów, zaś samym zakonnikom daje możliwość skonfrontowania i utożsamienia swojego powołania z charyzmatem, duchem i pierwotną inspiracją założycieli instytutu. Poznanie i „dotknięcie” tradycji saletyńskiej, jej „zasymilowanie” przez zakonnika prowadzi do jego identyfikacji z instytutem. Ta głęboka więź zakonnika ze wspólnotą umożliwia sięgnięcie po życiodajne łaski i saletyńskiego ducha do wspólnego skarbcza tradycji, która zakorzeniona jest w pierwotnej inspiracji Ducha Świętego, pobudzającego założycieli zgromadzenia. Im lepsza jest znajomość tradycji i całego dziedzictwa zgromadzenia, tym podatniejsze będzie otwarcie się zakonnika – saletyna na działanie Bożego Ducha. Im większa uległość natchnieniom Ducha Świętego i Jego charyzmatom stanie się

jego udziałem, tym pełniejsza i wierniejsza pojawi się odpowiedź na Boże powołanie.

4. TREŚĆ SALETYŃSKIEGO CHARYZMATU POJEDNANIA.

Każdy charyzmat jest zawsze łaską oryginalnej jedności z Kościołem, lecz stanowi również cechę odróżniającą i wyodrębniającą. Jest ona jednak jak najbardziej pozytywna, bowiem charyzmat dany jest dla dobra całego Kościoła. Pozwala jednocześnie instytucji widzieć tajemnicę Chrystusa i swoje istnienie z perspektywy jednej, cząstkowej wartości, która nadaje oryginalny koloryt przeżywanej na co dzień duchowości⁶⁰.

W La Salette Maryja we łzach wzywa wszystkich ludzi dobrej woli do przekazywania objawienia *całemu Jej ludowi*. Owocem błyskawicznego rozprzestrzeniania się orędzia była i jest głęboka przemiana życia wierzących oraz liczne nawrócenia. Już od samego początku objawienia, całe rzesze pielgrzymów zanurzają się w tajemnicy pojednania z Bogiem. La Salette – Góra miłosierdzia Bożego – stała się w szybkim czasie miejscem cudownych uzdrowień ciała i duszy oraz sanktuarium modlitwy i celebracji Eucharystii. I tak jest do dziś. Już samo miejsce objawienia, otoczone łańcuchami Alp, można porównać do wielkiego konfesjonaułu, gdzie grzesznicy doznają duchowego uzdrowienia i pojednania z Bogiem.

Maryja w La Salette przypomina nam, że wobec Boga zawsze pozostajemy dziećmi: „Zbliźcie się, moje dzieci, nie bójcie się, jestem tutaj, aby wam opowiedzieć wielką nowinę”. Sam Pan Bóg jest tym, który bierze odpowiedzialność za nasze życie w swoje ręce. On, który jest Ojcem, troszczy się o nas i posyła nam Matkę, by była blisko nas, jako piastunka, opiekunka i orędowniczka naszego powrotu do stanu dziecięctwa Bożego. Powrót do dziecięctwa Bożego to wezwanie, które kieruje do nas Bóg przez Maryję w sale-

60 Ch. Novel, *De la fin et de l'esprit progres des Missionnaires de N.-D. de La Salette d'après leurs textes consitutionnels*, Rome 1969, s. 3; A. Zagórski, *Pojednanie...*, www.saletyni.pl....

tyńskim objawieniu. Kościół uczy nas od ponad dwóch tysięcy lat, a Maryja przypomina o tym w swoim objawieniu w La Salette, że prawdziwym źródłem nieszczęścia człowieka jest grzech – oddalenie od Boga i zerwanie relacji z Nim. Grzech to błąd, to niewłaściwe ukierunkowanie swoich życiowych pragnień i celów. Maryja w La Salette daje nam bardzo konkretną receptę na budowanie nowego, szczęśliwego życia – powrót do Ewangelii. Życie Ewangelią sprawia, że dokonuje się w człowieku cud nawrócenia i pojednania. Zdziwiającym cudem i owocem La Salette jest także i to, że po drugiej wojnie światowej stało się ono miejscem pojednania narodów tak boleśnie doświadczonych przez system nazizmu i komunizmu. Dziś nie boją się spotykać na wspólnej modlitwie przy tronie Matki Bożej z La Salette: Niemcy, Francuzi, Polacy, Włosi, Rosjanie, Ukraińcy i inni jako dzieci jednej Matki, wzywającej do wybaczenia sobie krzywd i do pojednania.

Najświętsza Maryja Pana nie wypowiada w La Salette ani słowa „grzech” ani „pojednanie”, ale – jak mówi papież Jan Paweł II – „mając na sobie obraz swojego Syna ukrzyżowanego pokazuje, że zjednoczona z dziełem zbawienia współczuje swoim dzieciom w ich doświadczeniach i cierpi, widząc ich oddalających się od Kościoła Chrystusowego poprzez zapomnienie i odrzucenie obecności Boga w ich życiu oraz świętości Jego Imienia”⁶¹.

Matka Boża z La Salette uczy nas życia łaską pojednania. Jest solidarna i bierze na siebie nędze i cierpienia swojego Ludu. Nawołuje do życia tajemnicą Chrystusa i do dojrzałości chrześcijańskiej. Wzywa zatem do zbliżenia się i poddania Bogu, do głęboko przeżywanej i systematycznej modlitwy i Eucharystii, do czujności w używaniu słów i wrażliwości w słuchaniu i rozumieniu tego, co wypowiada do nas Opatrzność Boża w życiu codziennym (poprzez zjawiska naturalne takie jak urodzajność ziemi i płyny roślin uprawnych, a także poprzez zjawiska społeczno-ekonomiczne takie jak niesprawiedliwość, głód i choroba, itd.), a co określilibyśmy mianem znaków czasu⁶². Trzeba szczególnie podkreślić, że La Salette uczy nas: jak być wrażliwymi i otwartymi na znaki czasów?

61 *List Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji Jubileuszu 150-lecia Objawienia w La Salette*, „Studia Saletyńskie”, nr 1/2000, s. 5.

62 A. Zagórski, *Pojednanie...*, www.saletyni.pl...

Jako Misjonarze Matki Bożej z La Salette staramy się ciągle na nowo czerpać ze źródła Ducha saletyńskiego objawienia i pragniemy dzielić się z wszystkimi naszym charyzmatem w życiu i posługiwaniu. Natchnienia, które wlała w nas Maryja z La Salette są stale aktualne. Wyjaśniają bowiem głębokie związki i skłaniają do coraz głębszej harmonii wiary i życia, nadziei i zbawienia, liturgii i pracy, mowy i słuchania, pokoju duszy i zdrowia ciała⁶³. Potwierdza to także papież Jan Paweł II, który w *Liście na 150-lecie objawienia* w 1996 r. napisał: «Promieniowanie wydarzenia z La Salette potwierdza, że orędzie Maryi nie ogranicza się do cierpienia wyrażonego przez łzy. La Salette jest orędziem nadziei, ponieważ nasza nadzieja jest podtrzymywana przez wstawiennictwo Tej, która jest Matką ludzi. Rozdarciem się do naprawienia. Noc grzechu ustępuje wobec światła miłosierdzia Bożego. Przyjęte cierpienie ludzkie może przyczynić się do oczyszczenia i do zbawienia. Dla tego, kto idzie w pokorze drogami Pańskimi ramię Syna Maryi nie zaciąży ku potępieniu ale uchwyci wyciągniętą dłoń, by wprowadzić do nowego życia grzeszników pojednanych dzięki łasce Krzyża. Słowa Maryi z La Salette, przez swoją prostotę i ostrość, zachowują rzeczywistą aktualność w świecie, który ciągle cierpi plagi wojny i głodu oraz wielu nieszczęść, będących znakami a często także konsekwencją ludzkiego grzechu. I także dzisiaj Ta, którą „błogosławią wszystkie pokolenia” (Łk 1, 48) chce prowadzić „cały swój lud”, przechodzący poprzez doświadczenia tego czasu do radości, która rodzi się z cichego spełnienia misji danej człowiekowi przez Boga»⁶⁴.

W duchowości saletyńskiej akcentowane są też pewne środki i praktyki na drodze budowania Królestwa Chrystusa, osobistego uświęcenia i pełnej odpowiedzi na wezwanie Maryi z La Salette. Są to przede wszystkim środki akcentowane, od samego początku istnienia zgromadzenia, przez wszystkie jego Reguły i Konstytucje. A więc: modlitwa (a szczególnie modlitwa w formie Eucharystii; Liturgia godzin; rozważanie Słowa Bożego; nabożeństwo do Matki Najświętszej, modlitwa wstawiennicza); pokuta

63 Tamże.

64 *List Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji Jubileuszu 150-lecia Objawienia w La Salette*, „Studia Saletyńskie”, nr 1/2000, s. s. 5-6.

(biorąca początek zawsze od rzetelnego, wiernego i ofiarnego wypełniania zadań i obowiązków, a znajdująca swoją doskonałość w całkowitym oddaniu się Bogu dla zbawienia braci, jak Maryja z La Salette, która *od dawna cierpi za nas*); gorliwość apostołska (która sprawia, że przychodzi się do człowieka w postawie Maryi w La Salette i której szczególnym przejawem jest stała czujność i dyspozycyjność oraz odnowa w kontekście zmian dokonujących się w Kościele i w świecie)⁶⁵.

Pojednanie jest misją całego Kościoła powszechnego. Św. Paweł w drugim *Liście do Koryntian*, który jest również tekstem biblijnym odnowionej naszej *Reguły życia zakonnego*, głosi: „Wszystko zaś to pochodzi od Boga, który pojednał nas z sobą przez Chrystusa i zlecił nam posługę jednania. Albowiem w Chrystusie Bóg jedną z sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów, nam zaś przekazując słowo jednania. Tak więc w imieniu Chrystusa spełniamy posłannictwo jakby Boga samego, który przez nas udziela napomnień. W imię Chrystusa prosimy: pojednajcie się z Bogiem” (2 Kor 5, 18-20). Jaki jest zatem specyficzny wkład objawienia i tradycji saletyńskiej w dzieło pojednania?

Przede wszystkim należy tu podkreślić aspekt maryjny i saletyński. Charyzmat saletyński „bierze natchnienie z orędzia Matki Bożej z La Salette i uwypukla nieporównywalną rolę, jaką Maryja odegrała w historii Zbawienia i jaką jeszcze dziś odgrywa w życiu Kościoła”⁶⁶. Odsłaniając dynamizm i ważność tajemnicy paschalnej w życiu Matki Pana, La Salette ukazuje równocześnie Jej ciągły i aktywny udział w pielgrzymowaniu Ludu Bożego i uczy autentycznego zaangażowania w drodze za Chrystusem. Łaska pojednania z La Salette wzywa do ewangelicznej i ewangelizującej gorliwości w oddaniu się Bogu i do macierzyńskiej, solidarnej troski o Lud Boży na wzór Maryi. Ta łaska odnawia i konsekruje nasze chrześcijańskie i czynne włączenie się w historię świata tak, jak Maryja⁶⁷. Takie pojednanie jest

65 Por. A. Zagórski, *Duchowość saletyńska - szansa i nadzieja*, „Studia Saletyńskie”, nr 3/2003, s. 245-265; Tenże, *Duchowość La Salette*, „Studia Saletyńskie”, nr 1/2000, s. 25-30; A. Zagórski, *Pojednanie...*, www.saletyni.pl...

66 *Reguła...*, p. 23, s. 21.

67 Por. A. Zagórski, *Duchowość saletyńska - szansa i nadzieja...*; A. Zagórski, *Pojednanie...*, www.saletyni.pl...; Tenże, *Duchowość La Salette...*

tajemnicą La Salette; takie pojednanie pragniemy jako saletyni głosić i praktykować w naszym życiu konsekrowanym. Pragniemy naśladować naszą Patronkę – *Piękną Panią* z La Salette, która w swoim orędziu przypomina nam nakaz Ewangelii Jezusa Chrystusa: „Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię!” (MK 1, 15) oraz „Jeśli się nie nawrócicie, wszyscy zginiecie” (Łk 13, 3). Prymas Polski, kardynał August Hlond, w *Słowie* skierowanym na stulecie objawienia w La Salette powiedział: „W odniesieniu do dzisiejszej chwili La Salette brzmi jak ultimatum Miłosierdzia Bożego”⁶⁸.

I tak możemy powiedzieć, że z punktu widzenia saletyńskich źródeł i tradycji, charyzmat saletyński jest teologicznie teocentryczny i pedagogicznie chrystocentryczny. Chrystocentryzm objawienia w La Salette ma cechy pasyjne i paschalne, ale ma też charakter pedagogiczny, bowiem Jezus Chrystus prowadzi nas ku zbawieniu i jest naszą drogą do Ojca, stąd należałoby łączyć obydwa te wymiary⁶⁹.

Charyzmat pojednania jest przede wszystkim wpisany w serce – kształtuje codzienność każdego saletyna, wypełnia jego modlitwę, staje się dla niego miejscem spotkania z Chrystusem, który woła go głosem najbardziej opuszczonych i oddalonych. Charyzmat to życie. Sensem życia zakonnego jest stać się ikoną Chrystusa – utożsamić się z Nim, pozwolić mu, aby w nas żył – to być świętym i nieustannie do świętości dążyć, bo tak naprawdę nasza posługa wśród ubogich zależy przede wszystkim od naszej przyjaźni z Chrystusem. Saletyn to apostoł pojednania, który sam żyje pojednaniem z Bogiem, z samym sobą, z bliźnim i z całym stworzeniem. Osią naszego powołania jest miłość do Boga i do człowieka, którego On niezmiernie umiłował – ta miłość kieruje naszym życiem konsekrowanym, wspólnotowym oraz ewangelizacją.

68 A. Hlond, *Słowo Prymasa Polski na stulecie objawienia w La Salette*, Warszawa 5 sierpnia 1947.

69 A. Zagórski, *Duchowość La Salette...*, s. 27.

ZAKOŃCZENIE

Charyzmat Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette jest ściśle powiązany z objawieniem Maryi w La Salette oraz osobistymi charyzmatami każdego współtworzącego ten instytut. Ma on charakter dynamiczny i jest zawsze w „ruchu”. Wewnętrzny potencjał charyzmatu saletynów dawał tej wspólnocie możliwość historycznej ekspresji i twórczych możliwości, które były adekwatne do potrzeb i dążeń danego stulecia. W ten sposób saletyni, od 1852 r., rozwijali różnego rodzaju działalność. Aktywność ta miała przede wszystkim charakter religijny, ale czasem wykraczała poza te kategorie. Życie saletynów, jak każde życie zakonne, zmierza do osiągnięcia doskonałości własnego stanu. Głównym celem istnienia i działania jego członków w przeszłości i obecnie jest dążenie do Boga, jako najwyższego dobra i szczęścia. Saletyni czynią to kierując się charyzmatem swojego instytutu, w ramach zakreślonych przez ustawodawcę kościelnego i własne prawodawstwo.

Trzeba pamiętać, iż charyzmat działający we wspólnocie zakonnej, odżywa tym mocniej i funkcjonuje tym lepiej, im lepsze jest poznanie założycieli, zarówno ich charyzmatów osobistych, jak i tych, które przekazali instytutowi. Realizowanie wskazań założycieli, intensywne odnośnienie się do źródeł pozwala skuteczniej realizować istotne zadania charyzmatu dotyczące osobistego uświęcenia, dobra wspólnoty zakonnej a także Kościoła i całego świata. Aby te idee i charyzmaty obecne w instytucie mogły być jak najlepiej realizowane, istnieje konieczność nieustannej odnowy życia zakonnego. Zasadniczym jej fundamentem jest powrót do źródeł, aby w nich zaczerpnąć prawdę i moc początku. Aby zakonnik mógł umocnić swoje powołanie musi nawiązać do silnego fundamentu, jakim jest wtopienie się w charyzmaty założycieli oraz poznanie głównych dzieł i celów instytutu.

Dla autora niniejszego opracowania ogromną satysfakcją była możliwość prowadzenia badań nad saletyńskim charyzmatem. Zdaje sobie on sprawę, że nie wszystkie problemy dotyczące tego zagadnienia zostały w pełni przedstawione. Ma on jednak nadzieje, iż artykuł ten, będzie stano-

wić skromny przyczynek do gruntowniejszego poznania ogromnego dziedzictwa tego zgromadzenia oraz zachętę do dalszych badań i publikacji.

SUMMARY

Fr. Piotr Jamioł MS

**THE CHARISM OF RECONCILIATION
IN THE CONGREGATION OF THE MISSIONARIES
OF OUR LADY OF LA SALETTE
– A HISTORICAL PERSPECTIVE**

Taking into account the matter of the charism of reconciliation in the Congregation of the Missionaries of Our Lady of La Salette, it seems poignant to describe firstly what is charism in the Church. The expression „charism” derives from a Greek word ...(*charisma*), which comes from *charis* meaning „grace”. It is a gift of the Holy Spirit given to the community of the Church on its path towards the Father’s house. Such richness and a gift for the building of a faith community has been found in the La Salette charism of reconciliation.

The La Salette charism generates a special character – who we are, what task has been given to us by the Holy Spirit, what vocation we have been graced with in the Church – these questions are answered by the word „charism”, which identifies our vocation, our religious consecration. Charism is visible in our Rule of Life, our traditions and our history. Its origins derive from the fact of the Apparition of Our Lady at La Salette. Our charism, so to speak, pulsates in the rhythm of the beating heart of the first missionaries and their successors, who created and create the great family of La Salettes. Charism is life, and life is so hard to define in a word. Writing about charism is like entering into the life of individual La Salettes, in order to describe how it pulsates in our hearts, causing us to become useful instruments of the Holy Spirit. In order to understand well the La Salette charism, one would have to look at the whole history of the Congregation,

at its cooperation with the grace of God and at its invitation, which is directed to all hearts since the time of the Apparition until now: *Well, my children, you will make this known to all my people!*

The complete reflection upon the charism of reconciliation is contained in four parts. Firstly, the author recalls the event of La Salette, which is the source of the La Salette charism. Then he presents the way in which this charism, beginning with the title Reconciler of Sinners, leads towards reconciliation itself. What follows then is the charism itself and its development. Lastly he explores the content of La Salette charism. The methodology of the author allows a close acquaintance with historical facts as well as norms in the life of this Congregation.

The charism of the Congregation of the Missionaries of Our Lady of La Salette is closely linked to the Apparition of Our Lady at La Salette and to personal charisms of each member of this institute. It has a dynamic character and is always creative. The internal richness of the charism of the La Salettes gave this community the possibility of historical expression and creative dynamism, in ways coherent with the times. In this way La Salettes since 1852 developed different kinds of activities. These have had primarily a religious dimension, but have gone beyond it as well. The life of La Salettes as of all religious life aims at the perfection of its own state. The main goal of being and doing of its members in the past and present is that of coming closer to God as the highest goodness and happiness. La Salettes do so as directed by the charism of their own institute within the boundaries set by the Church's law and their own.

The main charism of the Congregation and its members is broadly understood to be the service of reconciliation to the People of God, for the particular as well as the universal Church. This spirit of reconciliation permeates the new Rule of Life of the Missionaries of Our Lady of La Salette (renewed in 1985 in the spirit of the Second Vatican Council) and denotes the charism of the Institute as follows: *Among the People of God we, the Missionaries of Our Lady of La Salette, form a religious apostolic Congregation dedicated to the ministry of reconciliation.*

One needs to remember that the charism in the religious community is better lived and functions better, the better the knowledge of its founders,

their personal charisms as well as those which they have passed on to the Institute. The fulfilment of the counsels of the founders, reaching down to its roots, allows a better realisation of the charism in the area of personal sanctification, the common good of the religious community and of the Church and the whole world. In order that these ideas and charisms present in the Congregation might find their perfect fulfilment, continual renewal of religious consecration is required. The cornerstone of its foundation is to keep coming back to the sources, so that one may draw from them the power and truth of the beginning. If the religious wants to strengthen his own consecration and vocation, he must reach down to the very heart of its foundation, which is the amalgam of the charisms of the founders, and the knowledge of the main activities and aims of the institute.

For the author of the above paper the possibility of the research on the charism of La Salette was a source of great satisfaction. Nevertheless, he realises that not all of the matters relating to these thesis were fully explored. He hopes nonetheless that this article may contribute to a more thorough deepening of knowledge about the great heritage of this Congregation as well as the encouragement to further studies and education.